

Oman kehon rajoja voi opettaa lapselle niin sanotulla uimapukusäännöllä. Uimapuvun alle jäävät kehon osat ovat jokaisen oma alue ja jokainen saa itse määrätä, kuka sen alle saa koskea.

Uimapuvun alla ovat minun omat asiani

VARHAISKASVATUS | Mikkelin kaupungin työntekijät saivat ensimmäistä kertaa koulutusta seksuaalikasvatukseen. Lapsen seksuaalisuus on edelleen tabu, sanoo seksuaalikasvattaja Saara Sahlstén.

SUVI-TUULIA NYKÄNEN

EKALUOKKALAINEN poika tulee tuskissaan kotiin. Äiti kysyy, mikä on hätänä ja poika vastaa, että pippelissä on punkki.

Äiti kauhistuu ja kysyy, miksi poika ei heti ilmoittanut asiasta opettajalle. Poika säikähtää ja kertoo, ettei opettajalle voi kertoa pippelissä olevista asioista. Ja että äiti ei missään nimessä saa sanoa, missä punkki oli!

Tällaisia esimerkkejä seksuaalikasvattaja Saara Sahlstén kuulee usein. Aikuiset ovat omalla käytöksellään siirtäneet pieneen lapseen häpeän, joka liittyy omaan kehoon.

– Häpeää ei kuitenkaan tarvitsi siirtää enää yhtään sukupolvea eteenpäin, Sahlstén sanoo.

SAHLSTÉNIN MUKAAN lasten seksuaalikasvatuksesta on alettu puhua vasta viime vuosina enemmän. Lapsen seksuaalisuus on kuitenkin edelleen jonkinlainen tabu.

Sahlstén korostaa, että pienten lasten seksuaalikasvatus on erilaisista kuin nuorten. Se ei liity varsinaisesti seksiin.

– Seksi ei kuulu lapsille. Mutta se, että lapsi oppii pienestä pitäen puhumaan oman kehon asioista, on hyvä pohja nuoruudelle ja aikuisuudelle.

Harva tietää, että seksuaalikas-

vatukseen on olemassa omat Euroopan laajuiset standardit. Niiden mukaan jo 0–4-vuotiaille on kerrottava kaikista ruumiinosista ja myös siitä, että kehon koskettaminen voi tuottaa mielihyvää.

SAHLSTÉN KIERTÄÄ kouluttamassa esimerkiksi varhaiskasvatuksen ja alakoulujen työntekijöitä ympäri Suomea lasten seksuaalisuudesta. Tällä viikolla hän oli kouluttamassa Mikkelin kaupungin työntekijöitä.

Kasvatuksen ammattilaiset joutuvat joskus vastaamaan lasten todella kiperiin kysymyksiin omasta kehosta. Sahlstén painottaa, lapselle pitäisi puhua kehon osista niiden oikeilla nimillä.

– Ei mitään etupyllyjä tai kyyhkysii. Jokainen löytää omaan suuhunsa sopivan sanan, oli se sitten vagina tai pimppi. Näin lapselle muodostuvat sanat ja lupa kysyä näihin kehon osiin liittyvistä asioista läheisiltä aikuisilta, Sahlstén sanoo.

Lapsen kysymyksiin kannattaa suhtautua myönteisesti. Aikuisen vaivaantumisen voi aiheuttaa sen, ettei lapsi enää uskalla kysyä mielellään olevista asioista.

– Lapsi kyllä aistii, jos asiassa on

jotain hävettävää.

SAHLSTÉN MUISTUTTAA, että lapsille täytyy kertoa itsemääräämisoikeudesta eli siitä, ettei kukaan saa koskea lapseen ilman lupaa. Lapsi ei sitä tiedä, ennen kuin joku sen hänelle kertoo.

Asiaa voi havainnollistaa lapselle niin sanotulla uimapukusäännöllä. Uimapuvun alle jäävät kehon osat ovat jokaisen oma alue ja jokainen saa itse määrätä, kuka sen alle saa koskea.

Oman kehon tuntemisen lisäksi lapsen tulisi oppia jo varhain tietyt soveliaisuussäännöt. Vaikka oma keho olisi kuinka ihana, sitä ei tarvitse näyttää esimerkiksi kaupassa tai päiväkodissa.

– Lapsi yleensä ymmärtää, kun asian selittää. Mutta jos aikuinen itse vaivaantuu asiasta niin paljon, ettei pysty puhumaan asiasta, lapsi saattaa ajatella, että hänessä on jotain vikaa, Sahlstén sanoo.

JOSKUS VANHEMMAT pelkäävät, että jos lapselle kertoo aikaisin esimerkiksi seksistä, ajautuu lapsi myös aikaisemmin kokeilemaan sitä. Tutkimusten mukaan näin ei

Mikkelissä historiallinen koulutus

TÄLLÄ VIIKOLLA Mikkelin kaupungin työntekijöille järjestetty lasten seksuaalikasvatuskoulutus oli ensimmäinen laatuun kaupungin historiassa.

Koulutukseen osallistui yli sata Mikkelin kaupungin varhaiskasvatuksen työntekijää, mukana niin päiväkodissa, perhepäivähoidossa kuin alakoulussakin työskenteleviä. Suurin osa heistä ei ollut koskaan saanut koulutusta siihen, miten omasta kehosta ja seksuaalisuudesta pitäisi lapsen kanssa puhua.

Mikkelin kaupungin varhaiskasvatusjohtaja Pirjo Vartiainen pitää erittäin tärkeänä, että lapsia opastetaan päiväkotien arjessa ja seksuaalisuuteen liittyviin asioihin kiinnittää huomiota. Tulevaisuudessa samantyyppisiä koulutuksia järjestetään tarpeen mukaan.

– Tällaisen koulutuksen jälkeen työntekijöiden on varmasti helpompaa ottaa asiat puheeksi esimerkiksi vanhempien kanssa, Vartiainen sanoo.

SEKSUAALIKASVATTAJA Saara Sahlsténin mukaan pienten lasten vanhemmat toivovat, että esimerkiksi päiväkodissa omaan kehoon liittyvistä asioista puhuttaisiin jo varhain.

Tämänhetkisen koulujen opetussuunnitelman mukaan ensimmäiset varsinaiset seksuaalisuuteen liittyvät asiat käsitellään vasta viidennellä luokalla. Valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan on kuitenkin jo lisätty tietoa siitä, että varhaiskasvatuksen tehtävä on kehittää lapsen kehontunnetaitoja. | SUVU-TUULIA NYKÄNEN

kuitenkaan ole.

– Tieto asioista suojaa lasta ja hän oppii sanomaan ei sellaisille

asioilla, jotka eivät hänestä itseltään tunnu hyvältä, Sahlstén kertoo.